

Verslag

Vergadering Gebruikersraad Microdata Services

Dinsdag 18 september 2018 9.30-11.30 uur

Locatie: Planbureaus, Den Haag

Aanwezig:

Michiel Bijlsma (CPB)

Paul de Graaf (O&BI Rotterdam)

Albert Wong (RIVM)

Bas van der Klaauw (VU)

Marike Knoef (Netspar)

Kees Leidelmeijer (RIGO)

Ineke Stoop (SCP, voorzitter)

Caren Tempelman (SEO)

Ruben Dood (Directeur Centrum voor Beleidsstatistiek)

Ruurd Schoonhoven (Senior Relatiebeheerder Microdata Services, secretaris)

John Kartopawiro (Programmamanager CBS Data Service Centrum)

Afwezig met kennisgeving:

Mark Schuitemaker (MinSZW)

Ilonca Vaartjes (UMC Utrecht, Julius Centrum)

Agenda:

1. Opening, vaststellen agenda

(Verslag vergadering 17 november 2017 is al vastgesteld en op de website geplaatst)

2. Praktische ontwikkelingen

3. Innovaties

4. Eventuele toelichting bij andere punten uit informatiedocument juni 2018

5. Overige mededelingen

6. Individuele bespreekpunten ingebracht door leden van de raad

7. Overdracht van het voorzitterschap

8. Rondvraag en sluiting

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering. Aan de agenda wordt onder 6 een laatste punt toegevoegd, wegens verhindering per mail aangemeld door Ilonca Vaartjes.

2. Praktische ontwikkelingen

Ruben Dood licht een aantal zaken toe.

- Het aantal lopende en nieuwe projecten alsmede het aantal van alle geleverde diensten vertoont een gestage groei; de sterke groei die begin 2017 is ingezet, gaat in 2018 onverminderd door. Ook steeds meer instellingen maken gebruik van microdata. CBS heeft de groei tot nu toe kunnen opvangen met de aanwezige medewerkers en door een beter gestroomlijnd werkproces, maar de afdeling loopt wel tegen haar grenzen aan. Capaciteitsuitbreiding is slechts beperkt mogelijk aangezien het CBS als geheel nog steeds met krimp te maken heeft. Er wordt ook gekeken naar aanpassingen in de organisatiestructuur die wellicht nodig zijn bij een aanzienlijk opgeschaalde omvang van de dienstverlening.

- CBS zal per 1-1-2018 de externe tarieven verhogen met 3,5%. Microdata Services zal, zoals het er nu uitziet, de tarieven gelijk houden. In de loop van 2019 jaar zal bekeken worden hoe de tarieven van bestanden en bestandsonderwerpen meer evenwichtig kunnen worden gemaakt. Deze veranderingen zullen per 1 januari 2020 ingaan. De wijzigingen zullen budget neutraal zijn voor alle projecten in totaal.

Nagekomen bericht: NB ontwikkelingen ná september 2018 nopen het CBS alsnog tot verhoging van de tarieven voor Microdata Services. Met name de gestegen loonkosten waren ten tijde van het overleg van de gebruikersraad nog onvoldoende doorgerekend.

- CBS zal per 1-9-2019 overgaan naar een nieuw rekencentrum. Tot die tijd is er een moratorium op investeringen in nieuwe hardware. Van alle aanwezige servers is recent het werkgeheugen maximaal uitgebreid zodat het systeem in principe deze periode kan overbruggen. Bij verdere toename van het aantal projecten kan het rimpelloos opvangen van de piekbelasting echter niet worden gegarandeerd.

Nagekomen vraag Mark Schuitemaker (ter vergadering verhinderd): Zijn er wellicht gevolgen te voorzien voor de dienstverlening in aanloop naar/rond de overgang naar een nieuw rekencentrum? Reactie CBS: De ICT afdeling voorziet geen verstoringen van de dienstverlening en heeft geen onderbrekingen gepland. Het CBS kan zich voor zijn eigen productieproces ook geen onderbreking veroorloven, dus hier wordt maximaal op ingezet.

3. Innovaties

Op de achtergrond van de dagelijkse dienstverlening is het CBS voortdurend bezig om de voorzieningen voor Microdata Services te optimaliseren, zowel in techniek als in organisatie. Dit zijn vaak langlopende projecten waar gebruikers gedurende het traject weinig van zien of merken. Om een indruk te geven wat er op dit vlak momenteel speelt, geeft projectleider John Kartopawiro een presentatie over de volgende onderwerpen:

- DSC webinterface: de state-of-the-art zoekfunctionaliteit op bestanden, variabelen etc. zoals binnen het CBS operationeel in het Data Service Centrum gaat ook toegankelijk gemaakt worden binnen de RA omgeving. Bedoeling is in het eerste kwartaal 2019 een pilot met proefgebruikers te starten en bij succes de webinterface in het tweede kwartaal breed open te stellen. Op vragen vanuit de vergadering bevestigt CBS dat het de bedoeling is de webinterface daarna door te ontwikkelen en een dergelijke faciliteit aan te bieden op de externe CBS website. Daarvoor moet echter nog een aantal hindernissen worden genomen.

- De ODISSEI data facility: binnen deze samenwerking tussen CBS en SURFsara is een geslaagde Proof of Concept afgerond waarbij binnen het domein van SURFsara een CBS enclave is ingericht die aan alle eisen van de CBS wet en AVG voldoet, en waarbinnen hoog-dimensionale berekeningen mogelijk zijn met de supercomputer Cartesius van SURFsara. Deze PoC wordt nu gevolgd door een pilot waarin met drie onderzoeksprojecten wordt onderzocht hoe deze faciliteit verder kan worden opgeschaald en vervolgens opengesteld voor de bredere onderzoeksgemeenschap. De raad is enthousiast over deze ontwikkeling maar vraagt nadrukkelijk aandacht voor het aspect van privacy bescherming, zeker als ook nieuwe databanken binnen deze omgeving betrokken gaan worden.

- Spark cluster: binnen CBS is geëxperimenteerd met een Apache Spark cluster, een rekenfaciliteit voor parallel computing die geschikt is om met name bepaalde soorten bestandskoppelingen aanzienlijk sneller uit te voeren dan met de reguliere servers binnen remote access. Streven is om in 2019 het Spark cluster in productie te nemen binnen CBS zelf, en daarna te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om dit ook in de RA omgeving te introduceren. Ook dit plan vindt veel bijval in de vergadering.

Evenzo geeft Ruben Dood een korte toelichting op:

- Data Alliantie Strafrechtketen, een dienstverlening buiten het eigen statistisch domein van het CBS aan partijen in de strafrechtketen om de samenhang tussen hun gegevens beter in kaart te kunnen brengen

- Datamatches, kortdurende intensieve projecten tussen CBS en externe partijen om gezamenlijk op exploratieve wijze nieuwe onderzoeksvragen te verkennen.

- Dienstverlening aan o.a. gemeentes m.b.t. gestructureerde opslag van hun (meta)data.

4. Eventuele toelichting bij andere punten uit informatiedocument juni 2018

De vergadering heeft hierover geen nadere vragen.

5. Overige mededelingen

- Microdata Services is na eerdere ISO 27001 certificering (informatieveiligheid) ook ver gevorderd in een traject voor ISO 9001 certificering (kwaliteit en borging continue verbetering). Microdata Services is ook positief beoordeeld in de door een onafhankelijke derde partij (PWC) gehouden privacy audits.

Op een vraag van de voorzitter welk belang CBS aan een dergelijke certificering hecht antwoordt Ruben Dood dat externe toetsing wenselijk is omwille van transparantie en controleerbaarheid, en tevens medewerkers intern scherp houdt op werkwijzes en procedures.

- De pilot over 2017 Q4 van de ODISSEI microdata regeling die aan ODISSEI deelnemers een korting van 50% op de kosten van hun microdata projecten biedt is als reguliere regeling voortgezet vanaf 1-1-2018. ODISSEI heeft hiervoor een bedrag van € 300.000 per jaar gereserveerd. Over het eerste halfjaar van 2018 is ongeveer 75% daarvan ook daadwerkelijk besteed.

- Microdata gebruikersbijeenkomst: op donderdagmiddag 1 november vindt op het CBS Den Haag weer een halfjaarlijkse microdata gebruikersmiddag plaats. Er komen gevarieerde methodologische en inhoudelijke onderwerpen aan bod onder het thema 'Mix and Match'.

- Gebruikerstevredenheidsonderzoek: in juli j.l. is weer een uitvraag gedaan onder alle actieve projecten. Ontvangst en verwerking van de response is nog gaande.

De raad vraagt CBS om nog eens naar de aanpak hiervan te kijken. Momenteel krijgen onderzoekers die aan meerdere projecten werken evenzoveel vragenlijsten toegestuurd; het tijdstip van de uitvraag midden in de zomer is niet optimaal gekozen; en de vragenlijst bevat door elkaar vragen die feitelijk gericht zijn op onderzoekers, projectleiders of budgetverantwoordelijken. De raad vraagt het CBS om met een plan te komen voor een slimmere aanpak meer gericht op wat het CBS er echt mee wil bereiken.

6. Individuele bespreekpunten ingebracht door leden van de raad

- (Caren Tempelman) Voor een aantal (met name zorg-)bestanden moet toestemming gevraagd worden aan de externe registratiehouder, die daar in het geval van LMR/LBZ ook een financiële vergoeding voor vraagt. De informatie daarover aan RA gebruikers via de documentatierapporten schiet te kort, waardoor onderzoeksinstellingen met onverwachte kosten kunnen worden geconfronteerd. CBS (h)erkent dat de informatie hierover niet optimaal is en is een actie gestart om dit in orde te maken. Daarnaast dient te worden benadrukt worden dat juist bij de zorgbestanden het niet verstandig is het intakegesprek – waar dit aspect zeker aan de orde komt – over te slaan.

- (Caren Tempelman) De (actuele) herinrichting van de remote access omgeving wat betreft de organisatie en locatie van de datafiles is erg laat gecommuniceerd. Dit heeft gevolgen voor alle scripts in lopende projecten, hetgeen extra werk en vertragingen oplevert. Bij projecten met deadlines in de nabije toekomst kan dat erg problematisch zijn. (Waarom) had dit niet eerder gecommuniceerd kunnen worden? Reactie CBS: intern-CBS (maar voor microdata gebruikers niet zichtbaar) is dit een langlopende en zeer gecompliceerde operatie waarvan de planning meerdere keren is herzien; daardoor is de informatie aan gebruikers inderdaad helaas wat in het gedrang gekomen.

- (Ilonca Vaartjes) Ilonca vraagt naar de mogelijkheid om met externe software CBS datasets te harmoniseren ten behoeve van het uitvoeren van internationaal vergelijkend onderzoek, in dit geval op het gebied van hartfalen. CBS geeft aan dat gebruik van eigen software onder voorwaarden bekeken kan worden; er moet vooral gecheckt worden of die geen onbedoelde interacties met het systeem heeft. Albert Wong vermeldt dat ook RIVM in zulke internationale consortia participeert en suggereert om ook hun ervaringen hierin te betrekken.

7. Overdracht van het voorzitterschap

Ineke Stoop heeft laten weten het voorzitterschap te willen overdragen in verband met bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Ruben Dood geeft een terugblik, vooral op de situaties waarin de raad daadwerkelijk zijn gewicht in de schaal heeft gelegd in het belang van microdata onderzoek, en dankt namens alle betrokkenen Ineke voor de inzet en betrokkenheid waarmee zij de afgelopen zeven jaar invulling heeft gegeven aan haar rol.

Overleg met betrokkenen (ook binnen CBS omdat de raad tegenwoordig een formele status heeft te midden van andere CBS gebruikersraden) heeft intussen geleid tot de conclusie dat een volgende voorzitter bij voorkeur afkomstig is van het CPB als veruit grootste gebruiker van Microdata Services.

Het CBS is dan ook verheugd dat Michiel Bijlsma zich bereid heeft verklaard het voorzitterschap op zich te nemen.

8. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen punten voor de rondvraag, de nieuwe voorzitter sluit de vergadering om 11.15 uur.

Actiepunten:

- CBS heroverweegt het proces van het gebruikerstevredenheidsonderzoek en legt een herzien plan voor op de eerstvolgende vergadering.